

Oikaisuvaatimus Pyöreisen tuulivoimahankkeen kaavoituksen käynnistämissopimuksesta/ LPO

Kaupunginhallitus 10.11.2025 § 286
387/11.00.03/2025

Oikaisuvaatimus koskien kaupunginhallituksen 18.8.2025 käsittelemää pykälää 197 / LPO

Kaupunginhallitus on 18.8.2025 §:ssä 197 päättänyt kaavoituksen käynnistämissopimuksen käsittelystä sekä kaavan vireilletulosta Viitasaaren kaupungin lounaisosassa, Kantatie 77 ja Pyydysmäen väliselle alueelle (Pyöreisen tuulivoimahanke). LPO on tehnyt päätöksestä oikaisuvaatimuksen, joka on saapunut kaupungin kirjaamoon 12.9.2025

Oikaisuvaatimuksen käsittelyn edellytykset

Kuntalain 89 §:n mukaan kunnanhallituksen ja lautakunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisten viranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Kuntalain 92 §:n mukaan oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä kunnan jäsen, että asianosainen itse eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Kuntalain 93 §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta.

Kuntalain 95 §:n mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäville.

Kaupunginhallituksen pöytäkirja 18.8.2025 on asetettu yleisesti nähtäväksi 22.8.2025, jolloin kunnan jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon.

Oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa.

Oikaisuvaatimuksen keskeinen sisältö ja perustelut

Oikaisuvaatimuksen keskeinen sisältö liittyy valittajan vaatimukseen kumota kaupunginhallituksen 18.8.2025 §:ssä 197 kohta 2 kokonaisuudessaan sekä hylättävä kaavoituksen käynnistämissopimus Elements Suomi Oy:n kanssa. Valittaja katsoo päätöksen tehdyn puutteellisesti valmisteltuna ja virheellisin argumentein perusteltuna. Valittaja on erittäin huolissaan lähellä olevan Hiekkajärven tilanteesta muuttuvassa ympäristössä, joka halutaan säilyttää edelleen puhtaana uimista ja kalastusta varten. Valittaja esittää huolensa myös yleisesti luontoarvoja kohtaan tuulivoima-alueella.

Vastine oikaisuvaatimukseen

Päätöksenteko puutteellisten tietojen varassa

Viitasaaren kaupunki on toimittanut hankeyhtiölle kaupunginhallituksen 24.10.2022 § 208 ohjeet tuulivoimahankkeiden ennakkoesittelyille tuulivoimakaavoituksen käynnistämisen mahdollisuuksien arvioimiseksi. Viitasaaren kaupungin ohjeet varmistavat, että kaikilla toimijoilla on käytettävissä yhdenmukaiset tiedot hankesuunnittelun aikana ja

toimintatapa on ennakkoon määritelty. Hankekehittely ei edellytä kunnan tai muun viranomaisen lupaa. Hanketoimijat tutkivat oma-aloitteisesti potentiaalisia tuulivoima-alueita eripuolilla Suomea ja laativat maanvuokrasopimuksia maanomistajien kanssa pääsääntöisesti ennen kuin kaavoitusaloitetta on jätetty kunnille käsittelyyn.

Tietojen taustaselvitykset perustuvat riittävän laajoihin esiselvitys-materiaaleihin, joissa selvitetään mm. alueiden tuulioloja, infrastruktuuria, maankäyttöä, etäisyyksiä ja ympäristöä sekä kaavoitustilannetta. Kun potentiaalisin alue on valittu, selvitetään sen nykytila ja soveltuvuus tuulivoimalle. Tämä tehdään arvioimalla alustavasti projektin tekniset, taloudelliset ja maankäytölliset toteutusedellytykset, usein erilaisten selvitysten pohjalta. Alueen valintaan vaikuttavat mm. alueen kaavoitustilanne, alueen tuuliolosuhteet, alueen etäisyydet sähköverkkoon ja mahdollisiin liittymäpisteisiin, tieverkkoon ja asutukseen, alueen luontoarvot, alueen ilmailun rajoitukset sekä alueen maanomistajuus.

Tuulivoimapuistohanke tuodaan yleensä kuntiin esiteltäväksi viimeistään siinä vaiheessa, kun perustietojen pohjalta hankealue on hanketoimijan tulkinnan mukaisesti soveltuva tuulivoimatuotantoon, alueelta on saatu maanvuokrasopimuksia ja yleiskaavoitus olisi tarpeen käynnistää kunnan päätöksellä.

Tuulivoimayhtiöt laativat usein myös vuokrasopimuksia maanomistajien kanssa jo ennen kaavoitusaloitetta tai kaavoituksen käynnistämisen sopimusta. Mikäli tuulivoimayhtiön kannalta hankealue on potentiaalinen ja maanvuokrasopimuksia on saatu laadittua, voi hankeyhtiö jättää kaavoitusaloitteen kuntaan. Lisäksi tässä vaiheessa hankeyhtiöllä on oikeus esittää YVA-menettelyä hankkeelleen, johon ELY-keskus antaa päätöksen

Pyöreisen tuulivoimahankkeen hanketoimija Elements Suomi Oy on tehnyt perusteellista taustaselvitystyötä Viitasaaren kaupungin antamien ohjeiden mukaan ja esitellyt hankesuunnitelmiaan ensin kaupungin viranomaisille ja tämän jälkeen päättäjille kaupunginhallituksen kokouksessa 18.8.2025 § 197. Viranomaiset ja päättäjät ovat saaneet luettavaksi esiselvitysmateriaalin, jossa on kartoitettu muun muassa lähialueiden tuulivoimapuistot, linnuston ja eläimistön tilanne, metsätyypit ja kasvillisuus, luonnonsuojelualueet ja -kohteet, alustavia melu- ja välkemallinnuksia, maisemavaikutusten arviointia ja maakuntakaavan suhdetta suunnittelualueeseen sekä hankkeen taloudellisia vaikutuksia.

Tämän lisäksi YVA-tarveharkintapäätöstä varten on tehty laaja, 69-sivuinen asiakirja, jossa käsitellään kaavoituksen nykytilannetta, maisemaa, muinaisjäännöksiä ja kulttuuriympäristöä, maa- ja kallioperää, pintavesiä, pohjavesiä, luonnonympäristöä, melua ja välkettä, ilmanlaatua ja ilmastoa, liikennettä ja ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia sekä vaikutuksia elinkeinoihin ja palveluihin. Lisäksi on arvoitu yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa ja YVA-menettelyn tarvetta sekä annettu lista kaavoituksen yhteydessä tehtävistä selvityksistä.

Tuulivoimakaavoituksessa maanvuokrasopimus tapahtuu maanomistajan ja hankeyhtiön välillä. Tuulivoimalaa ei rakenneta kenenkään maille ilman maanomistajan suostumusta. Sopimukset eivät ole julkisia asiakirjoja, joiden sisällöstä kaupungin viranomaisten tai asukkaiden tulisi tietää. Näiden perusteella voidaan todeta, että hankkeen taustatietojen kokoamiseksi on tehty perusteellista ja täsmällistä selvitystyötä. Kaavoituksessa vaadittavia laajempia selvitystöitä ei ole syytä käynnistää, ennen kuin kaavoitusaloite on hyväksytty kaupunginhallituksessa.

Viitasaaren kaupungin hallintosäännön 22 § kohdan 28 mukaan kaupunginhallitus päättää kaikkien kaavojen osalta vireillepanosta ja muuttamisen vireillepanosta sekä kaavojen laatimisesta (AKL 36 §, 51 §). Lisäksi kohdan 29 mukaan kaavoitukseen liittyvien sopimusten tekemisestä.

Ympäristövaikutusten arviointi

Tuulivoimalahanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely), mikäli yksittäisten tuulivoimaloiden lukumäärä on vähintään 10 kappaletta, tai hankkeen kokonaisteho on vähintään 45 MW. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lisäksi yksittäistapauksessa päättää, että YVA-menettelyä on sovellettava pienempään tuulivoimahankkeeseen tai sen muutokseen, jos hanke todennäköisesti aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Keski-Suomen ELY-keskus on antanut ratkaisun YVA-tarveharkinnasta, jossa se toteaa, että Pyöreisen tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta lakia ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017).

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) on antanut päätöksensä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta Pyöreisen tuulivoimahankkeessa, jonka hanketoimijana toimii Elements Suomi Oy. Hankkeesta vastaava on toimittanut YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta YVA-menettelyn soveltamista koskevan päätöksen laatimista varten ELY-keskukselle. Keski-Suomen ELY-keskus on lisäksi pyytänyt hankkeesta lausunnot seuraavilta tahoilta: Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Metsähallitus ja Viitasaaren kaupunki. Lisäksi ennen päätöksen tekoa hankkeesta on pyydetty asiantuntijakommentit Keski-Suomen ELY-keskuksen eri asiantuntijoilta.

Alueen vesistöt

Hankealue on pääosin tiheästi ojitettua metsätalousaluetta. Hankealueen itäosassa sijaitsevat Pyöreisen järvi ja Kaijanlampi ja osin länsireunalla Pieni Havukkalampi ja Iso Havukkalampi. Hankealueen halki laskee kaksi puroa.

Tuulivoimaloiden perustusten, huoltotiestön ja voimajohtojen rakentamisen vaatimat maanmuokkaustyöt saattavat aiheuttaa välillisiä vaikutuksia alueen pintavesiin. Myös suoria vaikutuksia saattaa aiheutua esimerkiksi rakennettaessa tielinjoja tai voimajohtoja pienvesien, kuten pienten jokien tai purojen yli.

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse mahdollisille vesistövaikutuksille herkkiä kohteita, minkä takia pintavesiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäiseksi. Tuulivoimapuiston pintavedet eivät laske suoraan hankealueen koillispuolen Hakovuori-Koljatin Natura-alueen kautta eikä vesiä kulkeudu suoraan Ylä-Keiteleen Natura-alueelle.

Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana ei käytetä sellaisia aineita, jotka voisivat haitallisessa määrin liueta maaperään ja joutua valunnan kautta tai suoraan päästöinä vesistöihin. Ennakoimattomissa onnettomuustilanteissa vesistöjen pilaantumiseriski on mahdollinen, mutta siihen varaudutaan asianmukaisin suojatoimin. Vesistövaikutuksia voidaan vähentää ja estää tehokkaasti huolellisella hankesuunnittelulla. Siten kokonaisuudessaan vaikutukset pintavesiin arvioidaan vähäisiksi, paikallisiksi ja lyhytkestoisiksi.

Pohjavesistön näkökulmasta hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähimmät pohjavesialueet sijaitsevat Huopanassa (2,1 km), Vuorilahdessa (n. 3 km) ja Karhuniemessä (n. 6 km). Hiekkajärveä ei ole tilaluokiteltu YVA-tarveharkintaselvityksessä. Selvityksessä on maininta, että pieneltä osalta hankealueen eteläosasta pintavedet kulkeutuvat Hiekkajärveen, mutta voimaloita ja rakentamista ei sijoitu valuma-alueelle. Hiekkajärvi ei nouse myöskään keskeneräisenä olevan Keiteleellä länsipuolen rantaosayleiskaavan selvityksissä merkittäväksi järveksi tai maisema-alueeksi. Kyseisen kaavan maisema- ja luontoselvitys on tehty vuonna 2016.

Tuulivoimaloiden ja huoltoteiden rakentamisesta ei arvioida aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen riskiä luokitelluille pohjavesialueille etäisyyksien takia. Tuulivoimahankkeen rakentamisen aikana alueella tehdään tavanomaista rakentamista, jolloin hankealueen pohjavesiin voi syntyä pieniä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Toiminnan aikana pohjavesivaikutuksia voi syntyä poikkeustilanteissa, esimerkiksi öljyvudon seurauksena. Alueella syntyvän pohjaveden määrä arvioidaan olevan vähäinen maaperän rakenteen takia. Asianmukaisella rakentamisella ja pohjavesien suojaustoimilla vaikutukset pohjavesiin jäävät kokonaisuudessaan pieniksi.

Alueen virkistyskäyttö

Suunnitellun tuulivoimapuiston vaikutukset lähiympäristön asutukseen, viihtyvyyteen, elinoloihin ja virkistyskäyttöön ovat kokonaisuutena vähäisiä. Vaikutukset koostuvat rakentamisvaiheessa liikenne- ja meluvaikutuksista sekä maankäytön muutoksesta hankealueella. Toiminnan aikaiset vaikutukset koostuvat maisemavaikutuksista sekä melu- ja välkevaikutuksista. Tehdyn melumallinnuksen perusteella melutasot eivät ylitä valtioneuvoston asettamia ohjearvoja hankealueen läheisyydessä olevien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Välkemallinnuksen perusteella välkettä voi vuodessa aiheutua noin 8 tuntia yhden hankealueen länsipuolella sijaitsevan asuinrakennuksen kohdalle Katajakankaalla. Vuositasolla välke on kuitenkin vähäistä. Maisemavaikutukset voivat heikentää asuinviihtyvyyttä, mutta vaikutukset ovat kokijasta riippuvaisia. Näkemäalueanalyysin mukaan maisemavaikutusten kuitenkin arvioidaan jäävän hyvin pieniksi lähimpien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Useimmille lähimmille asuin- ja lomarakennuksille voimat eivät näy lainkaan tai niistä näkyy vain hyvin pieni osa.

Tuulivoimapuisto ei estä alueella liikkumista eikä virkistyskäyttöä. Tuulivoimapuisto muuttaa kuitenkin alueen metsäistä ympäristöä ja maisemassa tapahtuvat muutokset sekä voimaloiden ääni, varjostus ja näkyminen voidaan kokea virkistyskäyttöä häiritseväksi. Näkemäalueanalyysin mukaan Koljatin luonnonsuojelualueelle ei kohdistu maisemavaikutuksia, yhtä hyvin suppeaa kohtaa lukuun ottamatta.

Loppupäätelmä

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty juridisia tai muita perusteita, joiden perusteella kaupunginhallituksen kohdan 2 päätös tulisi kumota ja kaavoituksen käynnistämissopimusluonnos hylätä.

Kaavoituksen käynnistämissopimuksen arviointi virheellisille oletuksille ja vaillinaisille selvityksille ei ole tässä vaiheessa perusteltua, sillä kyseisessä hankkeessa ei ole vielä esitetty varsinaisessa kaavoitusprosessissa julkaistavia asiakirjoja. Tällä hetkellä kaupungille on jätetty vasta kaavoitusaloite ja kaupungin ja hanketoimijan välillä on laadittu

kaavoituksen käynnistämissopimusluonnos. Nämä ovat osa hankkeen esiselvitysvaihetta, jotka mahdollistavat kaavoituksen käynnistämisen.

Kaupunginhallituksen päätös 18.8.2025 §197 ei ole lopullinen lupapäätös, vaan osa kaavoitusprosessin alkuvaihetta, jossa päätettiin käynnistää tuulivoimahankkeen valmistelu ja kaavoitus. Päätöksen luonne huomioon ottaen sen ei tulekaan sisältää yksityiskohtaisia kaavaratkaisuja tai lopullisia ratkaisuja hankkeen toteuttamisesta.

Päätöksen tueksi kaupunginhallitukselle on toimitettu laaja tausta-aineisto, joka sisältää muun muassa hankkeen lähtötiedot, alustavat selvitykset ja vaikutusarviot, suunnittelun lähtökohdat, puolustusvoimien lausunto jne. Päätöksentekijöillä on siten ollut käytössään riittävä tieto hankkeen tavoitteista, mahdollisista vaikutuksista ja jatkosuunnittelun edellytyksistä.

Tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista eikä lain edellyttämää tehdä yksityiskohtaista vaikutusten arviointia tai ratkaista kaavoituksen lopputulosta. Nämä seikat arvioidaan myöhemmässä kaavoitusvaiheissa.

Näin ollen kaupunginhallituksen päätöstä ei voida pitää lainvastaisena, vaan se perustuu päätöksenteon kannalta riittävään tietopohjaan ja vastaa sisältönsä ja tarkkuutensa osalta päätöksen luonnetta ja vaihetta.

Viitasaaren kaupungin 1.6.2025 voimaan tulleen hallintosäännön §:n 22 mukaan kaupunginhallitus päättää kaavojen osalta vireillepanosta ja muuttamisen vireillepanosta sekä kaavojen laatimisesta.

Kaupunginhallitus ei ole päätöstä tehdessään ylittänyt toimivaltaansa eikä kaavoitusaloitteen päätöksessä ei ole todettu laillisuusvirheitä.

Oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana.

Oheismateriaali:

- Oikaisuvaatimus LPO

Lisätietoja: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi, elinympäristön ja asumisen palvelualuejohtaja Jukka Tuohimaa, puh. 040 152 7225, jukka.tuohimaa@viitasaari.fi, rakennusarkkitehti Riina Pietarila, puh. 040 571 1865, riina.pietarila@viitasaari.fi

Päätösehdotus	Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen edellä mainituin perustein.
Päätös	Hyväksyttiin.
Muutoksenhaku	Kunnallisvalitus
Toimenpiteet	Ote: Oikaisuvaatimuksen tekijä